מתני' א) *נהנה כבחצי פרוטה ופגם כחצי פרוטה או שנהנה בשוה פרוטה בדבר אחד ופגם בשוה פרוטה בדבר אחר לא מעל עד שיהנה בשוה פרוטה ויפגם בשוה פרוטה בדבר אחד ב) *באין מועל אחר מועל במוקדשין *אלא בהמה וכלי שרת בלבד כיצד רכב על גבי בהמה ובא חברו ורכב ובא חברו ורכב כולן מעלו שתה בכוס של זהב ובא חברו ושתה ובא חברו ושתה כולן מעלו ג) דתלש מן החטאת ובא חברו ותלש ובא חברו ותלש כולן מעלו ד) רבי אומר כל דבר שאין לו (א) פריון יש בו מועל אחר מועל: **גמ'** ה) מני מתניתין רבי נחמיה היא ו) דתניא *אין מועל אחר מועל אלא בבהמה בלבד ר' נחמיה אומר בהמה וכלי שרת מ"ט דת"ק קסבר בעניינא דבהמה כתיב סבאיל האשם ור' נחמיה אמר לך ק"ו אם אחרים מביא לקדושתן הוא עצמו לא כ"ש: רבי אומר כל דבר שאין לו פריון יש כו': היינו ת"ק אמר רבא איכא בינייהו עצים דת"ר *האומר הרי עלי עצים ילא יפחות משני גזירין *רבי אומר עצים קרבן הן וטעונין מלח וטעונין *)תנופה אמר רבא לדברי רבי עצים טעונין עצים ואמר ז) רב פפא לדברי רבי עצים צריכין קמיצה רב פפא אמר קדשי מזבח תמימין ונעשו בעלי מומין ועבר ושחטן איכא בינייהו והתניא קדשי מזבח תמימין ונעשו בעלי מומין ועבר ושחטן רבי אומר יקברו וחכ"א יפדו: **מתני'** *נטל אבן או קורה של הקדש הרי זה לא מעל

*)[במנחות ליתא' הגשה וכן מהגה דרבא ורב פפא ליתא שם מהוסף]

מתני' נהנה בחצי פרוטה· כגון שלבש בגד של הקדש ונהנה בו כשיעור חצי פרוטה: ופגם בחצי פרוטה· שקרעו ופגמו כשיעור חצי פרוטה: או שנהנה בשוה פרוטה בדבר ח) אחד· שיש בו פגם ולא פגם: ופגם בש"פ בדבר אחר· כגון ששפך משקה ולא נהנה ממנו ה"ז לא מעל עד שיהנה שוה פרוטה ויפגום בש"פ בדבר אחד והכא מיירי בדבר שיש בו פגם וקסבר דכתרומה בעינן דפגימתו והנאתו כאחד: אין מועל אחר מועל במוקדשין אלא בהמה דקדשי מזבח וכלי שרת בלבד · ט) הני לאו לדמי קיימי ולא בני איפרוקי נינהו שאפילו רכב ע"ג בהמה והכחישה או הלם מלמרה עדיין ראויה היא לקרבן ולא פסלה בכך למזבח דבין שמינה ובין כחושה חזיא להקרבה ואין בה תורת פגימה הלכך לאחר בקדושתה קיימא הלכך יש בה מועל אחר מועל וכן שתה אחד בכוס של זהב אפי' איפחתו ופגמו כיון דקדושת הגוף היא ולא קדושת דמים דלאו לפדייה קיימא עדיין קאי לשירות ויש בו מועל אחר מועל: רבי אומר כל דבר שאין בו פגם · שאינו נפסל בפגימה דהיינו כל דבר שאין בו פריון כי הני בהמה וכלי שרת דאמרן במתני' יש בו מועל אחר מועל ובגמ' מפרש מאי איכא בין רבי לרבנן: **גמ'** קסבר בעניינא דבהמה הוא דכתיבא מעילה ולא בשאר מילי דכתיב [והכהן] יכפר עליו (הכהן) באיל האשם והאי באיל האשם יתירא הוא שכבר נאמר תחלה איל אשם ונימא קרא וכפר עליו הכהן והו לא באיל האשם ל"ל למר שכפר עליו במה שמעל באיל האשם שנהנה ממנו דמשמע אפי' מעל בו מאה פעמים קרוי אשם שיש בו מעילה כל שעה ומדכתב רחמנא בבהמה גבי מעילה ולא שאר מילי מכלל דאין מועל אחר מועל אלא בבהמה בלבד: ר' נחמיה · דמוסיף כלי שרת למעילה מייתי לה מק"ו אם אחרים מביאין לקדושתן כלומר כיון דכלי שרת תמירי כ"כ שמביאין אחרים לקדושה ויש בהן מעילה דהכי קיימא לן (זבחים פז.) דכלי שרת מקדשין בכל דבר: הוא עצמו · כלי שרת כגון כוס של זהב לא כ"ש שיהא קדוש כל כך שיהא בו מועל אחר מועל: איכא בינייהו עצים דת"ר האומר הרי עלי עצים וכו' · דהכי תנן במס' מנחות בפרק האומר הרי עלי עשרון האומר הרי עלי עצים לא יפחות משני גזירי עצים ואמרינן בגמרא ת"ר קרבן מלמד שמתנדבין עצים וכמה שני גזירין וכן הוא אומר והגורלות הפלנו על קרבן העצים: רבי אומר עצים קרבן הן וטעונין מלח וטעונין הגשה · לרבי דקרי להו קרבן האי דבר שאין בו פגם וקדשי קדושת הגוף ויש בהן מועל אחר מועל שאם ישב עליהן וחזר אחר וישב עליהן יש בהן מועל אחר מועל ולרבנן דלא קרו להו קרבן לא הוו כקדשי מזבח אלא הוו כקדשי בדק הבית והוו דבר שיש בו פגם ודמו כמאן דלא קיימי אלא לדמי ואין בהן מועל אחר מועל: אמר רבא לדברי רבי · דקרי להו קרבן אותן עצים טעונין עצים אחרים להקטירן עליהן כמו שאר קרבן: וצריכין קמיצה · שיקח מן העצים מעט בקומצו ויקטיר תחלה דהואיל ומקיש להו למנחה שטעונין מלח והגשה טעונין נמי קמיצה: רב פפא אמר קדשי מזבח וכו' איכא בינייהו: והתניא · בניחותא קדשי מזבח תמימין ונעשו בעלי מומין ועבר ושחטן עד שלא נפדו רבי אומר יקברו משום דקא סבר הכל היו בכלל העמדה והערכה אפילו קדשי מזבח והאי לא אפשר בהעמדה והערכה דהא מתו הלכך יקברו הואיל ולית להו פדייה הלכך יש בהן מועל אחר מועל הנאה ממנה אחר שחיטה: וחכמים אומרים יפדו · דלא בעי העמדה והערכה וכיון דקדושת דמים נינהו ואית בהו פדייה אין בהן מועל אחר מועל:

מתני'

הכי גרסי' נהנה בחצי פרוטה ופגם בחצי פרוטה או שנהנה בפרוטה בדבר אחד ופגם בפרוטה בדבר אחר ה"ז לא מעל עד שיהנה שוה פרוטה ויפגום ש"פ בדבר אחד ובגמ' מפרש טעמא דילפי' מתרומה דבדבר שפגם בו נהנה: **אין** מועל אחר מועל אלא בהמה וכלי שרת בלבד · תימה דתניא בתוספתא [בקע] בקרדום של הקדש י) [ובא חברו] ובקע בו ובא חברו ובקע בו כולם מעלו וליכא למימר דבקרדום כלי שרת מיירי דהא הכי התם בסיפא נהנה לחברו וחברו לחברו הראשון מעל והשני לא מעל ובטולה כולם מעלו ומפרש דהתם במאי עסקינן כגון לאחר שבקע החזירו דמה שהחזירו הרי הוא של הקדש כמו שהוא לא מעלו ורבינו יצחק מפרש דהתם בגזברין עסקינן דלעולם לא יצאו לחולין בשום מעילה עד שיוציאה מרשותו: **רבי** אומר כל דבר א) (שיש בו פגם) [שאין לו פריון] יש בו משום מועל אחר מועל · מפרש ליה בגמ': **מאי** טעמא דת"ק קסבר בעניינא דבהמה כתיב יא) [דכתיב] באיל האשם · פירוש דכתיב (ויקרא ה) (אשר) יכפר עליו באיל האשם ומיותר יב) דהכתי' קרא אחריכא והוה מצי למיכתב אשר יכפר עליו אלא ש"מ לדרשא אתי למימר דווקא באיל אשם איכא מעילה אחר מעילה אבל לא בכלי שרת יג) נראה לר' דצריך לפרש [ב]דסברי רבנן שהוא יוצא לחולין ע"י מעילה וא"כ יש בו פריון דאם אין פריון א"כ לא יצא לחולין ואמאי לא ימעלו בו מאחר שמעל אחד ואין סברא לומר בזה דגלי קרא: ור' נחמיה אמר לך ק"ו אם לאחרים מביא יד) לידי קדושה· פירוש שבכלי שרת מקדש במה שבתוכו טו) הוא עצמו לא כל שכן פירוש שלא יצא לחולין ע"י מעילה טז) אבל מ"מ מודה דיש בו פריון אלא גבי מעילה שאני משום ק"ו ולענין פריון שמא לא שייך האי ק"ו יז) ובאיל האשם מיבעיא ליה לדרשא אחריתא יח): **האומר** הרי עלי עצים לא יפחות משני גזירין וטעונין מלח וטעונין הגשה · ומפרש התם פרק הקומץ רבה (מנחות דף כ:) דלדברי רבי עצים צריכים קמיצה כמו מנחה וצריך עצים לעשות מערכה ולהקטירם בה והשתא פליגי כן רבי ורבנן במתני' דרבי סבר כל דבר שאין בו פגם כגון עצים יש בהן מועל אחר מועל כמו בהמה וכלי שרת דעצים קרבן גמור הוא ורבנן סברי דלאו קרבן הוא ואין בהם מועל אחר מועל: **קדשי** מזבח תמימים ונעשו בעלי מומין איכא בינייהו והתניא יט) [כ]בניחותא רבי אומר יקברו דקסבר בעינן העמדה והערכה וחכ"א יפדו דקסברי לא בעינן העמדה והערכה כ) [ג]והשתא פליגי בין רבי ורבנן דאליבא דרבי דאמר בעינן העמדה והערכה אם כן אלימא קדושתייהו שהרי [ד]אינם נפדים בקל כא) הלכך יש בהם מועל אחר מועל ודבר שאין בו פגם קרי ליה לפי שמתחלה כשהיו תמימים היו דבר שאין בו פגם ורבנן סברי אין מועל אחר מועל דלא אלים קדושתייהו שהרי הם נפדים מבלי העמדה והערכה כב): **נטל** אבן או קורה של הקדש הרי זה לא מעל · בגמרא מוקי לה באבנים המסורות לו לגזבר כג) עסקינן שאין יוצאין לחולין בנטילת הגזבר לפי שאינו מוציא מרשות הקדש בנטילתו שכל זמן שהיא ברשות הגזבר הרי היא ברשות הקדש עד שיוציאה מרשותו:

נתנה

יז א מיי' פ"ו מהלכות מעילה הלכה א:

יח ב מיי' שם הלכה ד:

יט ג מיי' שם הלכה ה:

ג"ק

ג"ק

כ ד מיי' פ"ו מהלכות מעה"ק הלכה יג:

כא ה מיי' פ"ו מהלכות מעילה הלכה ו ופ"ח מהלכות איסורי מזבח הלכה יא

כב ו מיי' פ"ו מהלכות מעילה הלכה ט:

קדושין נח.

[עי' תוספות זבחים מו. ד"ה ולא]

◆

רבינו גרשם

וכיון דשקליה קנאו נעשה קדש והביא חטאתו ואשמו ממנו דהיינו מוציא מקדש לקדש וכיון שהביא מעל: דברי ר' שמעון · דקסבר ר' שמעון מאן דמחייב חטאת או אשם לעולם הוא חייב באחריותו עד שיביאנו לעזרה וכיון שהביאו נפטר מידי אחריותו אף האי נמי דמוציא מן קדש לקדש וכיון שהביאו אל העזרה יצא י"ח וידי אחריותו מעל: ור' יהודה אמר לעולם הוא באחריותו עד שיזרוק הדם · אף הכא כיון שנזרק הדם יצא י"ח ואחריותו מעל דהיינו כמו שהוציאו לחול ויצא בו י"ח מנין דמעל ת"ל תמעל מעל ריבה: שיטול מאי · כלומר מאי קא סלקא דעתך למעט נשיא ומשיח מכלל נפש פשיטא נפש כי תמעל כתיב ונפש משמע בין דיחיד בין דנשיא בין דמשיח: מהו דתימא אמר רחמנא · גבי שמן המשחה ואשר יתן ממנו על זר והאי משיח לאו זר הוא דהא אימשח ביה וס"ד דלא אתי לכלל מעילה קמ"ל: ואקשה רחמנא למעילה לסוטה ולעבודת כוכבים ולתרומה כדאמרינן לעיל · אקשה לסוטה דמה סוטה אע"ג דלא פגמה מעלת דסוטה אינה נוהגת אלא בבעולה דהכי כתיב ויתן איש בך את שכבתו מבלעדי אישך מכלל דלא נהגא אלא בבעולה ובבתולה לית בה תו פגם ואפילו הכי כתיב בה ומעלה בו: גבי הקדש נמי · כי נהנה מבעת בידה אע"ג דלא פגמה מעלה: ואקשה רחמנא לעבודת כוכבים דעד דאית בה שינוי ששינה עצמו מרשות

◆

שיטה מקובצת

לא חשיב שינוי רשות וכן לכל זמן שלא זכה בו השואל המשאיל יכול לחזור בו וא"ת אמאי נקט אליבא דרב הונא טפי משאר אמוראי דאמרינן התם תקנו משיכה בשומרים וע"ק אמאי לא נקט שינוי רשות דסבירה והתנה דלכ"ע קנו במשיכה ועוד דלכאורה משמע התם דאין הלכה כמותו כדמוכח פרק השואל דאמר תנ"ה כדרך שתקנו משיכה בלקוחות כך תקנו משיכה בשומרים וי"ל דנקט הכא אליבא דרב הונא לרבותא דאע"ג דמהניא המשיכה להעמידה ברשות השואל לחייבו באונסים גם לרב הונא כדמוכח פרק השואל אפ"ה לא חשיב שינוי רשות כיון שלא קנאה לגמרי גם לענין חזרה אבל אי אשמועינן עד דמשיך בסבירה ומתנה אליבא אמוראי דפליגי אדרב הונא לא היה זה חידוש לפטור קודם משיכה דפשיטא הוא דאין זה שינוי דאפילו הוציאה [לרשותו בינוא דהקדש איתיה] כ"נ למהר"ם: א) מתני' נהנה בחצי פרוטה כגון שלבש טלית של הקדש ונהנה ממנו כחצי פרוטה ופגם חצי פרוטה: או נהנה שוה פרוטה בדבר אחר פי' בדבר שיש בו פגם ופגם בשוה פרוטה בדבר אחר פי' שלא נהנה כגון שלבש טלית זה וקרע טלית אחר לא מעל עד שיהנה בשוה פרוטה